

Ilyefalvi Emese 1987-ben született Dunaújvárosban. Az ELTE BTK magyar, néprajz és vallástudomány szakjain diplomázott. 2013 és 2016 között az ELTE BTK Irodalomtudományi Doktori Iskola Magyar és Összehasonlító Folklorisztika Doktori Programjának hallgatója volt, 2020-ban doktorált. 2013 és 2018 között a *Népi vallás a keleti és a nyugati kereszténység határán: folyamatosság, változások és kölcsönhatások* című ERC kutatási projekt tudományos munkatársaként a 19. század előtti magyar nyelvű ráolvasások korpuszát rendezte sajtó alá. 2016 és 2019 között számos külföldi egyetem vendégkutatója volt. 2019-től az ELTE BTK Néprajzi Intézetében a Folklore Tanszék oktatója.

Ilyefalvi Emese könyvének célja a folklórszövegek digitalizálásakor felmerülő kérdések és problémák átfogó elemzése a magyar ráolvasások digitális adatbázisának példáján keresztül. A szerző kritikai áttekintést nyújt azokról a kísérletekről és eredményekről, amelyek az elmúlt húsz évben a nemzetközi szövegfolklor-adatbázisok építése során felmerültek. Ezt követően a magyar és a nemzetközi ráolvasáskutatásban a formalizálás, a tipologizálás, a beszédaktus-kutatás és az összehasonlíthatóság kapcsán megjelenő problémafelvetések és konkrét gyakorlatok megismertetésén keresztül vezeti el az olvasót a több mint 6000 magyar ráolvasásszövegen végzett szövegbányászati és adatvizualizációs elemzéseikhez és azok eredményeihez.

A kötet a médiumváltás, a szóbeliség és az írásbeliség, a nyomtatott és a digitális kultúrák másságának problémáját, valamint ezek egymáshoz való viszonyának kérdéseit taglalja. Elsősorban olyan folklorista, etnográfus vagy muzeológus olvasó számára íródott, aki folklórszöveget, folklórarchívumi anyagot kíván digitalizálni, a szövegeket pedig számítógépes eszközökkel és módszerekkel elemezni. Számít emellett azon digitális bölcsészek figyelmére is, akik jártasak a digitalizálás kérdéseiben, és kíváncsiak a folklórszövegek által felvetett sajátos problémákra. Végül, de nem utolsósorban a könyv új eredményeket tartalmaz a ráolvasások, a kora újkori, illetve kortárs szómágia és boszorkányság iránt érdeklődők számára.

hol jlt wala azzonunk marja zentri elemoz hege
megen wala az kegethelen kijethlen korssag
monda azzonunk marja az kegethelen kijethlen korss
nak howa meggy the g... the g... the g...
a zott...
megek az the zentri tyad the remtheth al[athba]
monda azgo...
theremtheth <aladhba> alathba hanem me[ya]
chertaba theweth hegyith lezagassd [...]
lakasod [+]
leleknek + neweben + amen + vgy legem
az korssagos ember nyakara kethik az h[yty]
eressegertu olvason egy kredoth nykorth az
kethethik hysty go leggen az [stetn...]

Ráolvasások a keresőben

Ilyefalvi Emese

Ráolvasások a keresőben

A folklórszövegek digitalizálásának elméleti, módszertani és technikai kérdései

Ilyefalvi Emese

A ráolvasások funkcióját illetően a történeti források közül a boszorkányperek dokumentumai mutatják a legváltozatosabb képet. A gyógyító szövegek mellett rontásra, rontás megelőzésére, jóslásra, szerelmi mágiára, kincskeresésre, békaűzésre, ördögűzésre, varázsigével való helyváltoztatásra, szárazság és jégeső előidézésére, állattá változásra, bírósági per sikerére is találunk adatokat. De egy 1648-ban lezajlott perben az egyik tanú például azt állította a boszorkánysággal gyanúsított Szabó Pálnéről, hogy az ráolvasással szabadult meg a miskolci kalodából, 1733-ban pedig egy máramarosszigeti vádirat szerint a vádlott egy akasztott ember kötelét tette egy tálba, méhsört töltött rá, és arra olvastattak a jó kocsmai forgalom érdekében.